ఆనందరావు బస్తీలో పుట్టి, పట్టణాల్లో పెరిగి, నగర నాగరికత వేపు అంగలు చాస్తున్నవాడు. అతనికి పల్లెటూళ్ళన్నా, గ్రామవాసులన్నా పీసమెత్తు సదభిప్రాయమైనా లేకపోగా — మహా ఏవగింపు కూడాను.

అతడు హైస్కూల్లో చదివేటప్పుడు "పట్టణజీవితంకంటె పల్లె జీవితం గొప్ప'' అని వాదించే వ్యాసాలు వ్రాశాడు.

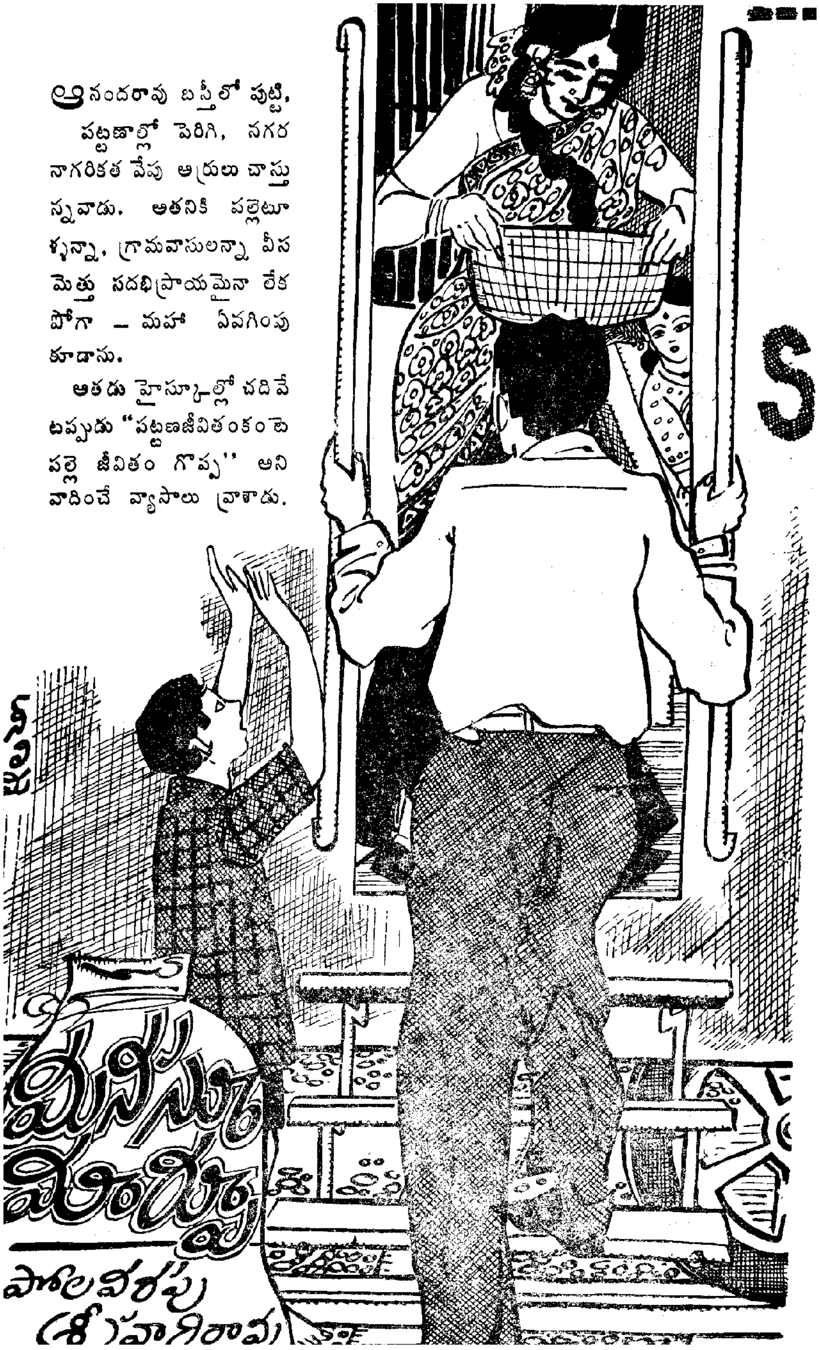

మనసున్న మనిషి

పోలవరపు
(శ్రీహరిరావు)

కాలేజీలో చదువుతూండగా "గ్రామ శోభ" అనే మకుటం కింద కళాశాలా వార్షిక సంచికలో కవితా దశకం వ్రాశాడు. అతని స్వభావం తెలిసిన సహాధ్యాయులు "ఇదేమి వైరుధ్యంరా?" అని అడిగితే; "ఒజ్జల ఉజ్జగింపు కోసం — మంచి పేరుకూ, మార్కులకూ" అనేవాడు.

నిజానికి అతడు పట్టభద్రుడయ్యే లోగా పల్లెటూళ్ళను చూచింది రెండే రెండుసార్లు. స్కూల్ ఫైనల్ పరీక్షల తర్వాత ఒక క్లాస్‌మేట్ పెళ్ళికి డెల్టా ప్రాంతంలోని ఒక మాగాణి గ్రామం వెళ్ళాడు. ఆరోజునే వర్షం కురిసింది. ఆ రాత్రి మిత్రుని పెళ్ళిచూచి, తెల్లవారే సరికి కారులు నడిచే రోడ్డుకు చేరడానికే కృద్యవస్థ అయింది.

మరొకసారి - బి.ఏ. చదివే రోజుల్లో - మరొక నేస్తం బలవంతం మీద పల్నాటి సీమలోగల అతని గ్రామం వెళ్ళాడు. ఆ నేస్తం కారుదిగిన తర్వాత "అదుగో, అదేరా మా ఊరు" అంటూనే అయిదారు మైళ్ళు డొంకల్లో తుప్పల్లో రాళ్ళలో నడిపించాడట. అయిదారు రూపాయ లిస్తామన్నా ప్రయాణానికి వాహన మేదీ దొరకని ఆ ప్రదేశంలో. అలా పయనించి తీరా ఆ గ్రామం చేరువయ్యే సరికి - ఎగువ నెక్కడో వాన కురవడం, ఈ వూరు అంచునే వున్న వాగు పొంగడం, వీరు ఆ మరునాటి వరకూ ఆ వాగు ఒడ్డునే గజగజ లాడుతూ కూచోడం జరిగిందట.

ఏతా వాతా పల్లెటూళ్ళ ప్రసక్తి వస్తే ఆనందరావుకు—బురద, ముళ్ళు, పిడకల పొగ, రొచ్చుకంపు, ఊకపొయ్యి ఉదర, దూడల పంచలో ఉల్లి, మిర్చి ఉట్ల కింద పడకలు; చుట్టలు కాల్చి వుమ్ము లూస్తూ దీర్ఘాలుతీస్తూ మాట్లాడే వృద్ధుల పలుకులు, ముతక బియ్యంలో ఎర్రపచ్చడి కలిపిన భోజనం—ఇవి మాత్రమే గుర్తువస్తాయి. మళ్ళీ ఎంతటి ప్రాణస్నేహితుడు ఆహ్వానించినా "చచ్చినా పల్లెటూళ్ళ మొహం చూడ" నని భీష్మించాడు.

అలాంటి నాగరీకుడు ఒక పల్లెటూరి పిల్లను బ్రతిమాలి మరీ పెళ్ళిచేసుకున్నాడంటే — ఎరిగిన వారెవ్వరూ నమ్మరు. ఈ పెళ్ళి ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడు అతని తలిదండ్రులూ, శుభలేఖ లందగానే మిత్రబృందమూ అత్యాశ్చర్య చకితులు కావడం సహజమే. కాని ఆనందరావే పెళ్ళయిన మూడు వారాలనుంచీ ఆ పల్లెటూళ్ళో, అత్తవారింటో సంతోషంగా కాలం గడుపుతూ—మధ్య మధ్య 'ఈ పెళ్ళి చేసుకుని, ఈ విధంగా వుంటున్నది నేనేనా ?' అని సంశయంతో నవ్వుకుంటున్నాడు.

* * *

తన పాతికేళ్ళ జీవితంలో మూడవ సారి పల్లెటూరికి వెళ్ళవలసిన అవసరం

గలగడం—ఈ పెళ్ళికి సందర్భాలు ఒన గూడి రావడం అంతా సినిమాలో డైరెక్టర్ నిర్ణయించినంత అర్థంటుగా జరిగిపోయాయి.

తను హైస్కూలులో, కాలేజిలో, పట్టణాలలో చాలా మంది యువతుల్ని చూచాడు. అందులో అనేక మందిని "అందమైన వాళ్ళు" అనుకున్నాడు. అందమైన వాళ్ళలో కొందరి సాన్ని హిత్యం కోసం అహోరాత్రులూ ఆరాట పడ్డాడు; ఆ ఆరాట మంతటి మోతాదులో గాకపోయినా—తగు మాత్రంగా ఆరాధనా పూర్వకకృషికూడా చేశాడు.

ఈ కృషితో — కొందరితో దగ్గరగా నిలచి మాట్లాడే అవకాశాలను కూడా సాధించాడు వారిలో అయిదారుగురు తాను వివాహమాడదగిన వారని కూడా విశ్వసించాడు. ఒకరిద్దరితో రెండు మూడుసార్లు సినిమాలకు వెళ్ళే భాగ్యం కూడా లభించింది.

ఇంతా జేసి—వివాహం ప్రసక్తి వచ్చే సరికి ఒక్కగా నొక్క యువతైనా, ఉదాహరణకైనా తనకు తగ్గ ఉజ్జీగా నిలబడలేదు. దానిక్కారణం — తనకు అందం, చదువు, ఆస్తి, ప్రేమ,వ్యవహార జ్ఞానం తక్కువ కావడం మాత్రం కాదు. ఇలాగని తాను విశ్వసించడమే గాక, తనను ఎరిగివున్న వారెవరైనా ఢంకా బజాయించి మరీ చెప్పగలరు.

తా నెరిగిన బస్తీ జీవితంలో ప్రేమించ డానికైనా తగిన యువతులు దొరికారు గాని, పెళ్ళి జేసుకోడానికి ఒక్కరూ దీటు రాలేదు. పెళ్ళితో ముడిబడని ప్రేమ అశాశ్వతం గనుక వద్దనుకున్నాడు.

తన సహాధ్యాయులలో తనకంటే తక్కువ యోగ్యతలుగల వారు కూడా— తా నూహించిన దానికంటే ఎక్కువ యోగ్యతలు గల యువతులను ప్రేమిం చెయ్యటం, పెళ్ళాడ్డం — ఎలా సాధ్య మయిందో నని ఆనందరావు ఇప్పటికీ ఆశ్చర్య పోతూంటాడు.

కాలేజీలలో, బస్తీలలో యువతీ యువకులు సన్నిహితులు కావడం, ప్రేమించుకోడం, పెళ్ళిళ్ళు చేసుకోడం సులభమని, అతి వ్యాప్తమని లోకం అనుకుంటుంది. ఆనందరావు తన అను భవం వల్ల— "ఇలాంటి వాటికి లభించే ప్రచారం వల్లనే ఈ లోకాపవాదు పుట్టింది గాని; వాస్తవ జీవితంలో ఇలాంటి సంఘటనలు నూటి కొకటి కూడా ఉండీ ఉండక పోవచ్చు" నని నిర్ణయించు కున్నాడు.

అప్పటికి తన కేడెనిమిది సంబంధాలు వచ్చాయి. తలిదండ్రులు, పెద్దలు ఏమేమో మాట్లాడారు. అందులో తానే కీలక వ్యక్తి అయినా, తాను నిర్వర్తించ వలసిన పాత్రంటూ ఉన్నట్టు కన్పించ లేదు. మొత్తం మీద వాటిలో ఏ సంబం

ధమూ పొసగలేదు ఇదికూడా ఆనంద రావును ఆశ్చర్య పరచిన అంశమే!

"ఇతర యోగ్యతలు వివరాలు ఉభయ పక్షాలకూ తృప్తికరమని తేలిన తర్వాత—పెళ్ళికూతురును చూచేందుకు నచ్చిందీ లేనిదీ చెప్పేందుకు మాత్రమే వరుడు అవసరం కాబోలు!" అనుకుని ఆనందరావు పొట్ట చెక్క లయ్యేట్లు నవ్వుకున్నాడు

కొన్ని సంబంధాల వివరాలు ప్రేక్షకునివలె వినీ పెద్దలతో పాటు తనకూ నచ్చలేదని తలాడించాడు అలాంటి సందర్భాలలో ఒకసారి తన బావ — "ఎవరితోనైనా ప్రేమా, గట్రావుంటే చెప్పవోయ్ — త్వరగా ముహూర్తం పెట్టిస్తానూ!!" అని రహస్యంగా అడిగాడు ఎవరితోనూ అంతటి ఘన సంబంధం ఏర్పడని తాను, ఈ విషయములో చెప్పవలసింది ఏమీ లేదని గుర్తించిన ఆనాడు-ఆనందరావుకు చాలా వెలితిగా తోచింది

ఆవేళే మరొక ఆప్తమిత్రుని వద్ద నుంచి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది ఆ మిత్రుడు ఎప్పుడూ మిత భాషియే ఆ ఉత్తరమూ అలాగే వుంది—

"నా పెళ్ళి ముహూర్తం పెట్టడానికి నేను పిల్లను చూచి నచ్చిందనడమే తరువాయి ఎందరి ప్రేయసులకో, మరెందరి భార్యలకో వంకలు బెట్టిన నాకు—నా పెళ్ళి అనేసరికి చెత్వారం వచ్చి

"ఏంసార్! ఘరానాగా చెక్కు వ్రాసి ఇచ్చారు కాని బ్యాంకులో డబ్బులేదంట?"

"ఆ! అసలు బ్యాంకులోనే డబ్బులేదా? ఈ మధ్యనాకు బ్యాంకులమీద నమ్మకమే లేకుండా పోయింది"

నట్టుంది నువ్వే నీ కళ్ళతో రక్షించాలిరా భాయ్

"వెంటనే రావాలి సశేష విశేషాలన్నీ సమ్ముఖాన" నీ

"రత్నం"

ఈ ఉత్తరంలోని బలీయమైన ఒత్తిడికి వశుడై — పల్లెటూరు వెళ్ళవలసి వచ్చిందనే సంకోచాన్ని పాతివేసి — బెడ్డింగ్ చుట్టుకుని మరుసటి రైలుకే బయలు దేరాడు

* * *

ఆనందరావు దిగవలసిన స్టేషన్ రాకముందే తలుపు దగ్గర నుంచున్నాడు రైలు ఆగీ ఆగకముందే కళ్ళజోడును మరోసారి కర్చీఫ్‌తో తుడిచి ధరించాడు ఆ స్టేషన్ ప్లాట్‌ఫామ్ చాలా దిగువగా వుంది, రైలుపెట్టెలోంచి మూడు మెట్లు

దిగాలి అలాంటి అవసరం లేనట్లే ఆనందరావు తటాలున కిందికి దూకాడు

అతడలా దూకి కాళ్ళు నిలదొక్కుకునే సరికే, రైలు పెట్టెలోంచి ఒక కంఠం "అయ్యో, అదేం పచ్చికిలీ— మెట్లు కనపడతాంటేనే దూకటం ?!" అంది. ఆనందరావు గిరుక్కున వెను దిరిగి చూచాడు.

తాను దిగిన తలుపులోంచి పదేళ్ళ కుర్రవా డొకడు మెట్ల మీదుగా దిగుతున్నాడు. పదునాలుగు, పదిహేనేళ్ళ యువతి ఒకతె—తలుపు ప్రక్కల నున్న కడ్డీలను గట్టిగా పట్టుకుని, దిగే కుర్రాడి వేపు అదుర్దాగా చూస్తున్నది. ఆమె వెనుక దిగనున్న ప్రయాణీకు లున్నట్లు కనిపించడం లేదు. అందువల్ల తన "దూకుడు"ను వ్యాఖ్యానించింది ఆ యువతే నని ఆనందరావు గ్రహించాడు.

ఆమె వ్యాఖ్యానం యింకా తన చెవులలో వినబడుతున్నట్టే వుంది. ఆ మాటలు ఖంగుమని ధ్వనించినా — ఏకోశానా ఎగతాళి వినిపించక పోవడం, పైగా ఆందోళనతో కూడిన మందలింపు ధ్వనించడం ఆనందరావును ఆశ్చర్య చకితుని చేసింది ఎంతో చనువు, అతి సమీప సంబంధం,ఆప్యాయత-అన్నిటిని మించిన అధికారయుత వాత్సల్యంగల వారు మాత్రమే అలా మాట్లాడగలరని ఆనందరావు అభిప్రాయపడ్డాడు

ఇదంతా అర క్షణంలో జరిగిపోయింది ఇంతలో కుర్రాడు దిగడం పైన వున్న పడతి వెపు చేతులు సాచడ జరిగాయి. అది చూచిన ఆనందరా "ఆ పెద్దామెను, ఈ చిన్నవాడు ఎత్తు దింపుతాడా!" అనుకుని ఫక్కు నవ్వాడు. ఇంతలోనే ఆమె రైలుపెట్టెల నుంచి ఒక పావు బస్తా మూటను లా అవలీలగా ఎత్తి, క్రిందనున్న కుర్రాడి అందించబోయింది.

అందిస్తూనే ముఖం చిట్లించింది అందించడం పూర్తి కాగానే చేతు ఛెళ్లున మోగించి దులుపుకుంటూ— ఆనందరావును పులుకూ పులుకూ చూచి మూతి మూడు వంకర్లు తిప్పుకుంది ఆనందరావుకు షాక్ తగిలినట్లయింది తెల్లబోయాడు.

అతడా షాక్‌నుంచి తేరుకోకముం రైలు వెళ్ళడానికి గంట మోగింది గార్డు ఈల వినిపించింది. అప్పటికిగా ఆ స్టేషనులో కూలీలు లేరని, త బెడ్డింగు రైలు పెట్టెలోనే వుం పోయిందనీ ఆనందరావుకు గుర్తురాలేదు

అతను హడావుడిగా రైల్లోకి ఎక్క బోయాడు ఆమె ఒక బరువైన బుట్ట దిగువనున్న కుర్రాడికి అందించబో న్నది ఆ బరువును దింపే ఆ యువతి చూడగానే ఆనందరావుకు గ్రీకు శిల్పక కళ్ళలో మెదిలినట్లయింది. మద్రాస

బీచిలో దేవీ ప్రసాదరాయ్ చౌదరి మల చిన "బెస్తల" శిల్పం గుర్తు వచ్చింది.

మళ్ళీ గార్డు ఈల వినిపించే సరికి ఆనందరావు కుడి చేత్తో కడ్డీని అందుకుని రైలుపెట్టె మెట్టు ఎక్కాడు. క్రిందనున్న కుర్రాడు కాళ్ళేత్తినా, పైనుంచి ఆ యువతి అందిస్తున్న బుట్ట అందడం లేదు. తన బెడ్డింగు కోసం ఆమెను తోసుకునైనా తాను లోపలికి వెళ్ళాలను కుంటూ ఆనందరావు మరో మెట్టు ఎక్కాడు.

ఆమె వెంటనే నిఠారుగా నిలిచి— ఒక్కసారి చిరునవ్వు విరియించి "కిందకే అందేదిగా" అంటూనే, ఆ బుట్టను ఆనందరావు నెత్తిమీద పెట్టింది. అసలే హడావుడిగా ఎక్కబోతూ, ఆమె నవ్వుకూ, మాటకూ దిగ్భ్రమ చెందినట్ల యిన ఆనందరావు-ఆ బుట్ట పడిపోకుండా ఎడంచేత్తో పట్టుకున్నాడు. దాని బరువుకు తల నొప్పి పెడుతుంటే, ఆమె చేసిన ఈ అఘాయిత్యానికి విసుగూ, కోపం ముంచుకొచ్చాయి. అయినా కోపగించే వ్యవధి లేక పోయింది.

ఆమె తన ప్రక్కగానే మెట్లు దిగింది. తాను ఊపిరి పీల్చుకోకముందే "ఇట్లా అందిచ్చూ" అంటూ రెండు చేతులూ తనవైపు సాచింది ఆనందరావు కిందిమెట్టు మీదికి దిగుతూ తన చొక్కాను తాకుతున్న చేతుల్నీ ఆమె బుట్ట నందు కోడానికి ఆయత్తంగా వున్న భంగిమనూ

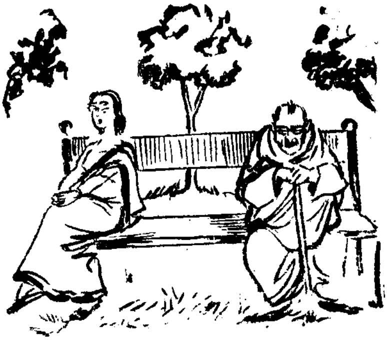

"ఈ మునలో దొచ్చి ఈ చక్కటి సాయం కాలాన్ని మర్డరు చేశాడు."

చూచాడు. ఆమెనుంచి తన శరీరం లోనికి ఏదో – మృదువుగా, చక్కిలి గింతలుపెడుతూ ప్రవహించినట్లయింది. రైలింజను కూత వేసింది. ఆమె "అయ్యో!" అంటూ అతని నెత్తిమీది బుట్టను బలంగా అందుకుందో, లాక్కుందో అతని కర్థం కాలేదు.

ఆమె బుట్టను కిందపెట్టి, అతన్ని ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ "దిగూ" అంది. రైలు వెళ్ళడానికి రెండో గంట మోగింది. ఆనందరావు కలలో వున్న మనిషిలా పైకి వెళ్ళి, తన బెడ్డింగు లాక్కుని, కదులుతున్న రైల్లో నుంచి వేగంగా దిగబోయాడు.

ఆమె ముందుకు కదలిపోయిన రైలు పెట్టె వేపు ఆదుర్దాగా చూస్తూ-'అయ్యో! జాగర్త జాగర్త' అంటున్నది అతనిలో హఠాత్తుగా ఉత్సాహం ఉప్పొంగింది అవలీలగా ప్లాట్‌ఫాం మీదికి దూకి ఆమెవేపు పరుగెత్తాడు

అతని రాకను చూచి ఆమె పోయిన దేదో దొరికినంత సంతోషంగా నిట్టూర్చింది. అలవోకగా నవ్వింది. అతడు దగ్గరకంటా రాగానే, మొఖం కందగడ్డలా మార్చుకుని "ముందే సామాను దీసుకుని మరీ దిగరూ!" అంది. మళ్ళీ ఈ పలుకుల్లో కూడా ఈ నడింపుగాక— అధికారయుతవాత్సల్యమే ధ్వనించడం ఆనందరావుకు మరింత విచిత్ర మనిపించింది.

* * *

ఆనందరావు ఆమెతో ఏమేమో మాట్లాడా లనుకున్నాడు; కాని ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు. ఆమె తీసుకున్న చనువుకు కారణం అడుగుదామనుకున్నాడు. కోప్పడదా మనుకున్నాడు—— కాని; ఏమీ అనలేక—అట్లాగే చూస్తూనుంచున్నాడు.

ఆమె అతడేదో చెప్పనున్నాడన్నట్లుగా ఒక క్షణం కళ్ళార్పకుండా చూచింది. మళ్ళీ ఏమనుకున్నదో కుర్రాడి వేపు తిరిగి "ఎడ్డబండొచ్చిందేమో సూడరా" అని పురమాయించింది. ఆ కుర్రాడు లగెత్తాడు. ఆనందరావు స్టేషన్ బైటికి నడిచాడు

బైట నలుగురైదుగురు ప్రయాణీకులు మూటలు నెత్తిమీదో, భుజాల మీదో పెట్టుకుని వెళుతున్నారు ఆనందరావుకు జట్కా రిక్షా, ఆఖరుకు ఒంటెద్దుబండి వంటిదైనా కనిపించకపోయే సరికి దిగులు ముంచుకొచ్చింది.

మిత్రుని గ్రామం అక్కడికి నాలుగు మైళ్ళ దూరమని తనకు ముందే తెలుసు. కనీసం కూలీలైనా వుంటే — బెడ్డింగు ఒకరికెత్తి, తాను నడకనైనా చేరవచ్చునను కున్నాడు. ఇక్కడ కూలీలు కూడా లేరు. అతని పని కీకారణ్యం మధ్య చిక్కుపడిన పథికునివలె వుంది.

ఆనందరావు దిక్కులు చూస్తూనుంచున్నాడు. ఆ యువతి వెంటవున్న కుర్రవాడు అల్లంత దూరంనుంచి స్టేషనులోకి పరుగెత్తుతూ "గిత్తల బండొస్తుందక్కా, గిత్తలబండి; భలేభలే"అంటూ చంకలు కొట్టుకుంటున్నాడు.

ఆనందరావు ఒక రైల్వే నౌకరును పిలిచి పలానా వూరు వెళ్ళాలనీ, బెడ్డింగ్ స్టేషన్‌లో వుంచితే ఆ వూరి నుంచి పాలేర్ని పంపిస్తాననీ, కాపలాకు పావలో, అర్ధో యిస్తాననీ అన్నాడు. అతడందుకు అంగీకరించి బెడ్డింగ్ అందుకొని, "అదుగో—ఆ డొంకెంబడే వెళ్ళండి. అదే దోవ"అని చూపించాడు.

ఇంతలో ఆ యువతి పమిటె చెంగు రెండు భుజాలనూ అదరించేట్టు కప్పుకుంటూ అక్కడికి వచ్చింది ఎడంగా నుంచుని రైల్వే నౌకరు చూపించిన డొంకవేపే చూస్తున్నది ఆనందరావు ఒక్క నిముషం ఆమెను ఎగాదిగా

చూచాడు. ''నాగరికపు హంగులుంటే గ్రీకు శిల్పాన్ని మరపించే అంగసౌష్టవం గల అంగనే'' ననుకున్నాడు. సిగరెట్ తీసి వెలిగించి నడకసాగించాడు.

పది గజాలు నడిచే సరికి "అంత దూరం నడవలేనేమో" ననే సందేహం దిగులూ కలిగాయి. "ఆమె కొరకు ఏదో బండి వస్తున్నది గదా. ఆ బండి యిటే వెళితే ఎంత బాగుండును!'' అనుకున్నాడు. మళ్ళీ అంతలోనే "అయితే మాత్రం—ఆడవాళ్లు నాలాంటి మగవాళ్ళని తమ బండిలో ఎక్కించుకుంటారా? ఛా" అనుకుని నడకసాగించాడు.

* * *

ఆనందరావు డొంకవెంట నడుస్తుంటే క్షణక్షణమూ ఆమెను గురించిన ఆలోచనలే వస్తున్నాయి. తాను రైల్లో వున్నంత సేపూ ఆమె నంతగా గమనించ లేదు. ఈ రైలు స్టేషన్‌లో ఆగిన ఒకటి రెండు నిమిషాలలోనే, మూడు నాలుగు మాటలలోనే ఆమె తనకు ఆశ్చర్య ప్రశ్నార్థకాల సమ్మిళిత వ్యక్తిగా మారిపోయింది

"ఇదే పరిస్థితుల్లో తా నెరిగిన మరే బస్తీ పడుచైనా, కాలేజీ గరల్ అయినా ఎలా ప్రవర్తించేది?" అనే విచికిత్సలో పడ్డాడు ఆనందరావు

రైలుదాకా ఎందుకు — కార్లోంచి దిగేప్పుడైనా, తానంత హఠాత్తుగా

"బీచ్‌లో ఎవరెవర్నో వెంటేసుకు తిరుగుతున్నావ్. వాళ్ళను తుపాకితో దెబ్బ కొకణ్ణి కాల్చి చంపుతాను."
"తుపాకితో అయితే ఒక్కడే చస్తాడు. లాభం లేదు. మిషన్‌గన్ తెచ్చుకోండి."

దూకితే కాలేజిగరల్స్ "అబ్బో హీరో! పోజు ట్రాయుడు" అంటూ పకపక నవ్వేశేవారు. తా నలా దూకడంలో పడిపోయి వుంటే బస్తీపడుచులు మరింత సంతోషపడి చప్పట్లు చరుస్తూ "హీరో హీరో—భీరో" అని ఎగతాళి పట్టించేవారు

అంతేగాని—ఈ యువతివలె ''బిడ్డ కాలు జారుతుందేమోనని తల్లిపడే వ్యధను" ధ్వనించే శక్తి తా నెరిగిన బస్తీ పిల్లలకు లేదు

తాను తన బెడ్డింగ్ కోసం రైలెక్కుతూంటే, ఆమె "బుట్ట నందుకోడానికే వస్తున్నా"డన్నట్లు వ్యవహరించడం,

మధ్యలో "కిందకే అందేదిగా" అనడం, ఆ నవ్వు—ఎంతటి అమరిన అమాయక హృదయులకో గాని సాధ్యం కావు

అదే సందర్భంలో తానెరిగిన సరళా దేవి అయితే ఏం చేసేది? కాస్సేపు నిప్పులు తొక్కిన కోతిలా గంతులు వేసేది చివరికి "ఎక్స్యూజ్ మీ మిష్టర్! మా జవాన్లు రాలేదు ఈ దర్టీ స్టేషన్‌లో పోర్టర్సన్నా లేరు ప్లీజ్ హెల్ప్ మి" అనేది తాను సాయపడిన తర్వాత "థాంక్స్" మాత్రం చెప్పి ఆ మరు క్షణంలో ఏమీ జరగనట్లే వెళ్ళి పోయేది

ఈమె తాను బెడ్డింగుతో రైలుదిగే ప్పుడు చూపిన తాపత్రయానశక్తి ఆందోళనా భరితమైన మాటలు చిన్న పిల్లడిని మందలించినట్లు, ఆలిగినట్లు మాటలనడం !!

* * *

ఎంతసేపు నడిచిందీ అతనికి గుర్తు లేదు తా నెరిగిన బస్తీ యువతులను ఇప్పుడు తటస్థపడిన ఈ పల్లెటూరి యువతితో పోల్చుకుంటూ, వివిధాలో చనలకు వశుడై ముందుకు వెళుతు న్నాడు

వెనుకవైపునుంచి మువ్వలు, గంటల చప్పుళ్ళతో ఒక ఎడ్ల బండి వస్తున్నది బండితోలేవాడు "ఏమయ్యోవ్ - తప్పు కోవేం డొంక మద్దిన నడుత్తా నిద్ద రోతే ఎట్టా" అని కేక బెట్టాడు

ఆనందరావు రెండుఅంగల్లో ప్రక్కకు తప్పుకుని బండితోలేవాడి అమర్యాద కరమైన మాటలకు మింగేద్దామన్నంత కోపంగా కొరకొరా చూచాడు

గిత్తలు వేగంగా గూపులు వేస్తు న్నాయేమో, బండి నిముషంలో దాటి పోయింది డొంకంతా ఇసుక చెలరే గింది ఆనందరావు జేబు గుడ్డతో ముఖం తుడుచుకుని "దర్టీ " అంటుండగానే - దూరమౌతున్న ఆ యువతి నిరారుగా నిలబడి చేయి ఊపడం కన్పించింది ఆనందరావు మరింత ఆశ్చర్యపడ్డాడు

బండి అల్లంత దూరంలో ఆగింది ఆమె ప్రక్కనున్న ఆ పదేళ్ళ కుర్రాడు బండినుంచి దూకి ఆనందరావు వద్దకు పరుగెత్తుకొచ్చాడు దగ్గరౌతూనే "ఏమండీ - ఏవూ రెల్లాలండీ?" అని అడిగాడు దగ్గరకు వచ్చి ఆగి రొప్పు తూనే - "మా ఆక్క అడగమందండీ మా బండెక్కి ఎల్లినంత దూరం ఎల్లొచ్చునండీ మీ రెల్లే వూళ్లో దిగొచ్చు లెండీ—రండీ" అన్నాడు ఆ అనడంలో చిన్నతమ్ముని వంటి వ్యక్తి మారాం చేస్తూ పిలిచే ఆహ్వానం ధ్వనించింది

ఆనందరావు మనసార నవ్వుకుంటూ ఆ కుర్రాడి భుజంమీద చేయి వేసి గట్టిగా ఒత్తి "పద పద" అన్నాడు కుర్రాడు గువ్వలాగా పరుగెత్తుకెళ్ళి

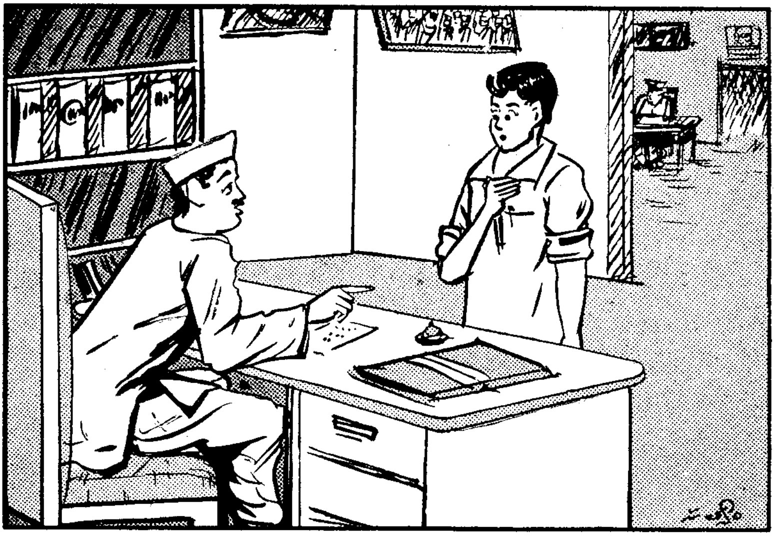

"సరే రేపు చేరండి. కాని ఒకసంగతి, మీరు అబద్ధాలాడండి, లంచాలు పుచ్చుకోండి, ఏమైనా చేయండిగాని గాంధీగారి ఆదర్శాలు మాత్రం మరువ వద్దు."

ఒక్క వూపులో బండెక్కి అక్కకేమేమో సంబరంగా చెబుతున్నాడు.

ఆనందరావు బండి దగ్గరకు వెళ్ళేసరికి ఆమె లోపలికి జరిగింది. బండితోలేవాడు "నే నేమో అనుకున్నానండీ. మీరు బస్తీవోళ్ళయినా మా మంచోరంట మా చిన్నదొరసాని చెప్పిందిలే ఎక్కండెక్కండి ఏ వూరెల్లాలో, ఎంత దూరం నడుస్తారు పైగా బస్తీల్లో వుండే మారాజులయ్యే" అన్నాడు

ఆనందరావు బండి వెనుకతట్టునగల వసికర్రలు పట్టుకుని ఎక్కాడు వెనుకనే అంచున కూచ్చున్నాడు మీద పడిన దుమ్ము దులుపు కుంటున్నాడు బండిగిత్తలను కుర్రాడు అదిలించబోయాడు.

ఆమె "అంత తొందరేంటిరా- ఆగూ" అని తమ్ముని కసురుకుంది. ఆనందరావు వేపు తిరిగి - "అట్టా చోటు లేనట్టు మూల కూర్చుంటారేం? ఇవతలికి జరగండి" అంది అతను అటు జరుగుతుండగానే - "ఆ పరుపు చుట్ట అక్కడే బెట్టొచ్చారు అసలేవూరెల్లాలో?" అని అడిగింది

ఆనందరావు సిగ్గు పడుతున్నాడు. ఒక యువతి తనకు తానుగా ఒకకొత్త యువకుని ఆహ్వానించి, చోటిచ్చి, ఆప్యాయంగా మాట్లాడడం నవలల్లో,

కథల్లో తప్ప నిజ జీవితంలో ఎరుగడు ఇదంతా మరో లోకంలా, అపరిచితంగా వుండి అతని మనసు మనసులో లేదు ఆమె ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పడంలో కూడా నసిగాడు— ''గోపాలపురం'' అని

ఆమె ఎంతో సంబరంగా "అట్టాగా మా వూరే! మరి ముందుగానే చెప్పొచ్చుగా'' అంది బండి తోలేవాడితో ''ఒరే నువ్వెల్లి ఆ పరుపుచుట్ట పట్టుకు రారా మల్లీ దానికోసం ఎవర్ని బంపుతారో" నని పురమాయించింది వాడు తొట్లోంచి దిగి వెనక్కి పరుగెత్తాడు

ఆ యువతి మళ్ళీ మాటలు కలిపింది! ఆనందరావు తన అన్నకు స్నేహితుడని తెలియగానే అత్తపత్తి ఆకులా ముడుచుకు పోయింది అదీ ఆనందరావుకు ఆశ్చర్య కారణ చర్యగానే తోచింది

*   *   *

ఆ బండిలో ఆమె ప్రక్కగానే కూర్చుని ఆ వూరి వరకూ ప్రయాణం చేసినా ఆనందరావు తా నెరిగిన బస్తీ యువతులను గురించి వితర్కించుకోడం మానలేదు

*   *   *

మిత్రుని యింటికి వెళ్ళి స్నానం చేసి కాఫీ తాగి ఇద్దరూ కలిసి ఊరి బెటికి షికారు వెళ్ళినప్పుడు పెళ్ళి బేరాలు జరిగిన రత్నం కంటే ఆనందరావే ముందుగా పెళ్ళిళ్ళ సంగతులు ప్రస్తావించాడు

మిత్రు లిరువురూ తా మెరిగిన పెళ్ళిళ్ళు, యువ దాంపత్యాల బాగోగులు చర్చించుకున్నారు చివరకు ఆనందరావు తానుగా బైటపడి "నీవు పూనుకుని నా పెళ్ళి చేయిస్తేగాని నీ పెళ్ళికూతుర్ని నేను సెలెక్టు చెయ్యనురా రత్నం అంతే" నన్నాడు అతనికిగల గ్రామ జీవిత వైముఖ్యాన్ని ఎరిగిన రత్నం ఆశ్చర్యపడి ''ఇంతగా ధృవాలు మార్చావేంరా భాయీ'' అని అడిగాడు

ఆనందరావు ''మీ చెల్లెలే కారణం" అని చెప్పలేక బస్తీ యువతులదంతా పై మెరుగుల పటాటోపమేననీ, వాళ్ళదంతా కాలిక్యులేటెడ్ ఎటికసీమేనని, వాస్తవ సౌందర్యం అమలిన ఆప్యాయత పల్లెపడుచుల్లోనే లభిస్తుందనీ, అందువల్లనే తాను ఆ నిశ్చయానికి వచ్చాననీ చెప్పాడు

*   *   *

రత్నం చెల్లెలితో ఆనందరావు పెళ్ళి పీటలమీద కూర్చునే ఘడియవరకూ - రత్నానికే మిత్రునిమాటలమీద నమ్మకం కుదర లేదు